

заявила про свою інтеграцію до європейського простору, поступово стає привабливою для європейців; скасування готельного збору призвело до зниження податкових обов'язків для готелів, що створює можливості для розвитку готельно-ресторанної справи на українському ринку.

Яшук Т.А., викладач

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини

ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Сучасні вимоги до підготовки фахівців вищої кваліфікації вимагають від навчальних закладів чіткої стратегії діяльності, оптимальної фінансової політики і актуального менеджменту. У таких умовах важливе значення має не тільки достатність фінансових ресурсів, але й оптимальне поєднання різних джерел фінансування, їх вплив на функціонування і розвиток вузу та якість підготовки фахівців.

Входження України у світовий фінансово-економічний простір передбачає необхідність використання досвіду зарубіжних країн у політиці управління і фінансування сфери освіти. По-перше, такі країни, як США, Великобританія, Франція, Німеччина практично завжди існували в умовах ринку. По-друге, накопичений аналіз реформ освіти у цих промислово розвинених країнах дозволяє уникнути багатьох помилок, перейняти величезний багаж накопиченого позитивного досвіду в розвитку системи освітніх послуг.

Організація фінансування вищої освіти в зарубіжних країнах здійснюється по-різному. Практично у всіх системах освіти (за винятком США і Японії) істотно важливим є її виражений національний характер. Переважна більшість університетів є державними і тому значною мірою фінансуються державою.

Так у Великобританії фінансування вищої освіти здійснюється в формі грантів, що в основному залежать від показників кількості студентів, трудомісткості та матеріаломісткості їх навчання, а також із врахуванням визначених урядом пріоритетів розвитку освіти. У доходах американських вищих навчальних закладів найбільша частка припадає на державні асигнування, близько 30 % складають власні кошти вузів, які включають і плату за навчання від студентів та їх батьків, а також пожертвування і подарунки. Варто зазначити, що плата за навчання в американських вузах значно вища, ніж в інших розвинутих країнах, що пов'язано із високим розвитком і якістю освіти [1].

Вища освіта у Франції представлена університетами, створеними в ході реформи 1968 року. На сьогодні функціонують 42 навчально-дослідні одиниці, пов'язані з університетськими освітніми центрами. Система французької освіти складалася протягом останніх двох сторіч. Основні особливості системи французької освіти – практично однакова якість навчання як у столиці, так і в провінції, перевага державних навчальних закладів і безкоштовність навчання для всіх, включаючи іноземців [2].

У Польщі система фінансування вищої освіти є більш гнучкою, базується на засадах використання різних фінансових джерел та забезпечення достатньої фінансової автономії як недержавних (не публічних), так і державних (публічних) вищих навчальних закладів. Польща більшою мірою реалізує англосаксонський підхід до фінансування вищої освіти, проте, слід визначити, що в Польщі існують й соціальні стипендії та мотиваційні стипендії для успішних й талановитих студентів. Крім того, є, хоч і не дуже велика, фінансова підтримка вищих навчальних закладів, як державних, так і недержавних, з боку місцевих бюджетів (бюджетів гмін) та інших публічних фондів [3, с. 149].

Професор Боголіб Т.М. стверджує, що аналіз зарубіжного досвіду дозволяє виділити кілька методів фінансування:

1) метод фінансування „за результатами” базується на ефективності підготовки випускників і передбачає ретельний контроль якості надання освітніх послуг вищими навчальними закладами. Його використовують у Данії, Фінляндії, Ізраїлі, Голландії, США та інших країнах. Такий вид фінансування дозволяє уникнути неефективної роботи вищих навчальних закладів і отримати високі результати на одиницю ресурсу. Однак урядовий контроль не завжди веде до досягнення цих цілей;

2) пряме фінансування „за видатками” притаманне державам, в яких недостатньо розвинута освітня інфраструктура. Використання даного методу можна спрощено зіставити з такими трьома механізмами фінансування:

– лінійний бюджет (кошторис розбивається за типами: зарплата, обладнання, обслуговування студентів);

– програмний бюджет (розподіл бюджету за центрами вартості: окремий факультет або, в деяких випадках, навіть окремий викладач, що відповідає за фінансування програм);

– кошторис за видами діяльності (окремо виділяються витрати на навчання та на дослідницьку роботу) [4, с. 78].

Отже, аналіз зарубіжного досвіду дозволяє зробити висновки про те, що в кожній країні формується своя модель державного фінансування сфери вищої освіти, адекватна її економічній системі і традиціям державної підтримки цієї сфери. У той же час усім країнам притаманний єдиний підхід до вищої освіти як до важливого чинника соціально-економічного прогресу суспільства та інтелектуального розвитку особистостей.

Література:

1. Малік Є. О. Фінансування вищої освіти: сучасні тенденції та зарубіжний досвід [Електронний ресурс] / Є. О. Малік, М. Ю. Білінець. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3259>.

2. Соломатіна Є.Ю. Система фінансування вищої освіти у Франції [Електронний ресурс] / Є.Ю. Соломатіна. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/8._NPE_2007/Pedagogica/20973.doc.htm.

3. Дубровіна Н. А. Фінансування вищих навчальних закладів у Польщі [Текст] / Н. А. Дубровіна, В. А. Дубровіна // Бізнес Інформ. – 2012. – № 6. – С. 148–151.

4. Боголіб Т.М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період : [монографія] [Текст] / Т.М. Боголіб. – К. : Міленіум, 2006. – 506 с.

Мелконян А.Ю., магістрант гр. ПУА-16-1мз

Запорізька державна інженерна академія

ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ КЕРІВНИКА ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Менеджер як керівник повинен володіти новими знаннями і технологіями, чітко прив'язаними до практичних задач, що виникають під час виконання завдань - при підготовці і проведенні нарад, переговорів, презентацій, при роботі в команді.

Мета дослідження - сформулювати концепцію ефективного ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху [1]. Керівнику слід сформулювати концепцію, згідно з якою, щоб не тільки гарно працював керівник, а щоб працювали гарно і інші співробітники. Методологія дослідження – системний і структурно-функціональний методи, що дозволяють розкрити функції керівника та його місце і роль в управлінському процесі. Одним із напрямів підвищення ролі керівника в організації в сучасних умовах є формування концепції роботи, здатної вибудувати роботу інших людей, створити умови для того, щоб результат був досягнутий силами підлеглих. Менеджмент як ефективна концепція управління